

Revisionsrapport Samverkan mellan Region Norrbotten och kommuner i regionen avseende barn och unga med psykisk ohälsa

Dnr 00669-2020

Förslag till beslut

Regionstyrelsen fattar följande beslut:

1. Regiondirektören får i uppdrag att återkoppla om vidtagna åtgärder till regionstyrelsen gällande ansvar och roller för att följa upp implementering och tillämpning av upprättade överenskommelser samt förbättrad styrning, ledning och internkontroll.
2. Revisionsrapporten läggs till handlingarna.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen välkomnar revisorernas granskning av samverkan mellan regionen och kommunerna avseende barn och unga med psykisk ohälsa. Regionstyrelsen anser att det utifrån revisionernas rekommendationer finns anledning att säkerställa styrning, ledning och uppföljning samt intern kontroll av samverkan och revisionens rekommendationer kommer därför att beaktas i det fortsatta arbetet.

Sammanfattning

Regionens revisorer har granskat om regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig samverkan mellan Region Norrbotten och kommunerna i länet avseende barn och unga med psykisk ohälsa. I sin granskning föreslår revisorerna att regionstyrelsen tydliggör hur den lokala samverkan ska se ut och hur den ska följas upp samt att ansvar och uppgifter gällande implementering och tillämpning av upprättade överenskommelser som berör barn och unga med psykisk ohälsa definieras.

Ärendet

För att barn och unga ska få rätt hjälp, vård och stöd i Norrbotten är förutsättningen en välfungerande samverkan mellan regionen och kommunerna i länet. En gemensam handlingsplan med gemensamma mål och indikatorer uppdateras årligen och följs upp av länsstyrgruppen. Det finns ändå anledning att se över och införa kontrollmoment avseende samverkan samt vidta åtgärder för att säkerställa att de förbättringar som revisionen pekar på genomförs. Det är även viktigt att definiera ansvar och uppgifter för att följa upp implementering och tillämpning av upprättade överenskommelser.

Revisorernas bedömning

Den samlade bedömningen är att regionstyrelsen delvis har en ändamålsenlig styrning men att styrelsen bör införa kontrollmoment i internkontrollplanen

avseende samverkan. Revisorerna har lämnat följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Regionstyrelsen inför kontrollmoment i interkontrollplanen avseende samverkan
- Regionstyrelsen årligen följer upp mål avseende samverkan samt vidtar lämpliga åtgärder i de fallen brister konstaterats
- Regionstyrelsen tydliggör hur lokal samverkan skall se ut samt hur den ska följas upp
- Regionstyrelsen definierar ansvar och uppgifter för att följa upp implementering och tillämpning av upprättade överenskommelser som berör barn och unga med psykisk ohälsa

Regiondirektörens kommentarer

Barn och ungas psykiska hälsa är ett prioriterat område. Den strategiska inriktningen är att främja psykisk hälsa genom tidiga, förebyggande insatser.

Regionen håller med revisionen om att det behövs tydliga strukturer och processer för den interna kontrollen av samverkan och vad som åstadkoms genom samverkan. Därför behöver en årlig uppföljning formaliseras genom att införa kontrollmoment i internkontrollplanen.

Samverkansorganisation

Det finns idag en fungerande samverkansorganisation i länet i form av Länsstyrgruppen som ett beredande organ i frågor på området. Dessa lyfts sedan till den politiska samverkansgruppen (POLSAM) som förutom att besluta följer upp de gemensamma överenskommelserna och strategin för psykisk hälsa. Det finns länsdelssamverkan i samtliga närsjukvårdsområden som ger lokal input och arbetar med implementering av fattade beslut.

Regionen håller med revisionen att det finns behov av att tydliggöra hur den lokala samverkan ska se ut samt hur den ska följas upp. Det finns även behov av att följa upp ansvar och uppgifter för implementering och tillämpning av upprättade överenskommelser.

Nationell överenskommelse psykisk hälsa

Inom ramen för den nationella överenskommelsen om psykisk hälsa pågår ett arbete med att bearbeta den länsgemensamma handlingsplanen. Nationella medel har fördelats till regionens och kommunens verksamheter som inriktat sitt arbete på följande fokusområden.

- Förebyggande och främjande arbete
- Tillgängliga tidiga insatser
- Enskildas delaktighet och rättigheter
- Utsatta grupper
- Ledning, styrning och organisation

Målen i överenskommelsen följs upp via en mängd indikatorer och det pågår satsningar för att nå dessa mål såväl i regionen som i kommunerna gällande t.ex. suicidprevention, samverkan i spädbarnverksamhet och samverkan gällande unga vuxna. Det finns befintliga mötesformer på såväl övergripande ledningsnivå som på mer verksamhetsnära nivå.

I länet finns även en arbetsgrupp inom området psykisk hälsa. I denna finns representanter för barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri, primärvård, kommunernas missbruks- och beroendevård, socialpsykiatri, individ- och familjeomsorg, elevhälsa samt brukarorganisationer.

NORRBUS-överenskommelse

Norrbusstrukturen har under 2019 varit föremål för en genomlysning utförd av extern part; Governo AB. En uppdatering av överenskommelsen har påbörjats 2020, där såväl genomlysningens förbättringsområden och rekommendationer som lagen om barnkonventionen tas i beaktande.

Det är viktigt att regionen och kommunerna kommer fram till en gemensam bild av vilka behov som finns hos barn och unga för att sedan kunna skapa en gemensam inriktning.

Samordnad individuella plan (SIP) barn och unga

Det pågår idag ett arbete med att säkerställa att alla barn- och ungdomar som har behov av samordnade individuella insatser ska få en samordnad individuell plan (SIP) utgående från deras samlade behov.

BUP-linjen

Det finns idag en telefonbaserad enhet på barn- och ungdomspsykiatri. BUP-linjen tar emot nya ärenden via telefonrådgivning och remisshantering. Förutom egenvårdsbegäran från föräldrar handlar det om remisser från skola, primärvård och socialtjänst. Tidigare har den första bedömningen skett vid respektive mottagning, vilket i praktiken inneburit olika höga trösklar för barn och unga upp till 18 år för att få specialistvård.

Barn – och ungdomshälsan

Barn- och ungdomshälsan är en mottagning för barn och ungdomar från 6 t.o.m. 17 år och deras föräldrar. Legitimerad personal på hälsocentraler kan remittera patienter för behandling, råd och stöd gällande psykisk ohälsa. De som arbetar på mottagningen är psykologer med uppdrag att ta emot barn vars svårigheter ännu inte vuxit sig för stora, utan där det kan räcka med kortare kontakter.

Ungdomsmottagningar

På uppdrag av politiska samverkansberedningen har en arbetsgrupp under 2019 kartlagt ungdomsmottagningarnas uppdrag i länet. Det pågående arbetet har fokus på att hitta former för en digital ungdomsmottagning som möjliggör att med stöd av modern teknik kunna erbjuda ett jämlikt utbud av tjänster till ungdomar i hela länet.

Förebyggande och främjande arbete för att stärka barn och ungas psykiska hälsa

I samarbete med länets kommuner och andra aktörer pågår implementering av modellen SAM (samverka, agera, motivera). Modellen utgår från varje enskild kommuns behov och innehåller bland annat implementering av evidensbaserade metoder och arbetssätt samt stärkt lokal samverkan.

Två exempel på suicidprevention som ingår i detta arbete är *YAM (Youth Aware of Mental Health)* och *MHFA (Mental Health First Aid)*. Båda är metoder som NASP har undersökt och ”översatt” till svensk kontext. *YAM* är en skolbaserad metod som vänder sig till elever (vanligast högstadiel elever) för att ge dem kunskap om psykisk hälsa och verktyg för att handskas med psykisk ohälsa. *MHFA* är en första-hjälpen-utbildning till psykisk hälsa som vänder sig till vuxna i ungas närhet.

Suicidprevention

Folkhälsomyndighetens senaste analys över varför barn och ungas psykiska ohälsa ökar pekar ut skolrelaterad problematik och svårigheter med arbetsmarknaden, varför samverkan med regional utveckling och skola är en viktig del i arbetet för att minska psykisk ohälsa hos barn och unga. Ökad kunskap och samverkan kring suicidprevention är högt prioriterat i arbetet framåt.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Bilagor:

Revisionsrapport Samverkan mellan Region Norrbotten och kommuner i regionen avseende barn och unga med psykisk ohälsa.

Protokollsutdrag skickas till:

Regionens revisorer
Regiondirektör
Verksamhetsdirektör
Divisionschef Länsjukvård
Divisionschefer Närsjukvård